ఆంధ్రభూమి వివిధ వ్యాసావళి

ఆదివారం 25-6-1972

అసమర్థుడు

—నెల్లుట్ల శేషగిరిరావు

కథానిక

మనం వరస్పరం ప్రేమించుకొని వివాహం చేసుకోవాలనుకొని - వివాహం సాంప్రదాయంగా జరగాలంటే మా అమ్మా నాన్నా మీ నాన్న వొప్పుకోరని మనం తెలుసుకొని మనలో మనం అనుకొని వీరు దగరి నే హితులెవరూ లేకుండే నా ప్రాణ స్నేహితుడగు రవిని మన రిజిస్టరు వివాహానికి సాక్షిగా పెట్టదేనుకొంటా మా మరి వీ కోసం చేసిన్ని పాటు పడుతుంటే కనీసం నాతూట వినవే ?"

అని అడిగాడు రాంబాబు

అది విన్న భాయ ఆశ్చర్యపోతూ-

"ఏంటీ! మీరిద్దరూ పాయ-చేసుకున్నారా! ఉద్దరం ప్రేమించుకొన్నాం యిద్దరికీయిష్టమైంది అందుకే మన వివాహం కి ఎవరో నాకరు సాక్షిగా ఉండాలిగా అందుకు మీ స్నేహితుణ్ని వొప్పించి సాక్షిగా పెట్టారు మరియిందులో మీరు నాకు చేసిన పాయమెంతో?"

వ్యంగ్యంగా రాంబాబుని ప్రశ్నించింది అది విన్న రాంబాబు ఆవేశంతో-

"ఏ.. నోర్మయ్యి ఏకెన్ని చేసినా ఉంటే!

చూడండి చంద్రదమ్మగారు దీని ధోరణి ఏకాత వింతగానుందో నాకే ఆ ఏ సు లో యిద్దరనవని చేసున్నామూ! మరి నేనక్కడ తుండగానే బాసేతో ఎక్కువగాయిదెందుకు మాటాడాలి! గంటలతరబడి అతడిరూములో ఎందుకు కూర్చోవాలి! ఇదంత ఏంటి దీనికి తరంలేదు తకి మర్యాద లేకుండా ఏమి చూసుకొనో ఈ అలుసు"

అని అన్నాడు రాంబాబు.

తన తరలేని సమయాన వాళ్ళి నాకన్నీ పొగాడుకోవడం చంద్రదమ్మకి ఏ మాత్రం నచ్చలేదు అంతా మాత్రంగా 'నేనుచేసాను నేను చేసాను' అని గొప్పగా చెప్పుకొనే రాంబాబు వ్యక్తిత్వాన్ని కుమన్ని కాంబ్రి ఛోకోలాంటి తండ్రిగా అతడంటే పరమ విరక్తి కలగసాగింది తనతర వారి వివాహానికి సాక్షిగానిల్చాని చేయుంటాడు. కాని...ఎం కాళ్ళు! నోరిరినోరు సరిగ్గా అర్థంచేసుకుని బతుకుబాటను పూలబాటగ తీర్చిదిద్దు కొనడు లేదు యిలా ఎన్నాళ్ళవి వుంటాయి? కాపురం యిలాచేసారు

"ఎంటి అలానిల్చుంది పో యా రు మాటాడరేంటి?"

అని తండ్రదమ్మ ప్రశ్నించాడు రాంబాబు

ఆలోచనలో తేలిపోతున్న తండ్రదమ్మ అతని ప్రశ్నకు ఉలికిపడి-

"ఆ...ఏంలేదు! యిలా మీలో మీరు పొట్టాడుకుంటూ కూర్చుంటే ఎలాగండి! మీలో మీరు వివరించుకొంటూ పోతాలి ఇలా గైతే ఎలాగు?"

అంది చిరునవ్వుతో

"అదే కదుండి మీ మాటాడేది చూడండి కవిగారి మాటకు మీరెప్పుడైనా ఏ మరు ఇప్పారా అండి"

కతూహలపడుతూ అడిగాడు రాంబాబు.

కం ద సిగపడిపోతూ- "లేదండి" అంది తలొంచుకు

"మరి! అదే కదండి కర్థవయినంతకు నాకూట యిది వివితీరాలని నేవటు పడేది. ఇది లోడి ఉద్యోగం చేసున్నంత మాత్రాన దీని కింత గర్వమా?"

వీదరించుకుంటూ అన్నాడు రాంబాబు

అతని మాటలు వినికూడా అతనికి ఏ విధమైన సమాధానం యివ్వలేదు భాయ ఎంతకంటె! సరియైన సమాధానం యిస్తే తన్ని ఏదో తప్పు పట్ట తనను తిడ్డారని కానింత కొన్న భాయ ఏమీ మాటాడక ప్రతిరోజువచ్చి ఆఫీసులో రోజంత పని తలకెత్తుకొని కూర్చుండి పోయింది.

పక్కీతాన శల్పించుకొని మాటాడితే యింకా నవరాజు పెరుగుతుందని కానేమీ మాటాడక పూరుకుంటే వారికే విరుగుతలిగి తమింటకి వెళిపోతారని పూహించుకున్న చందమజి ఏమీ మాటాడం నిశ్శబ్దంగా కిల్చాని తన ధ్యానినంత ఎదురుగావున్న "రా. మాధవుని"పోటోపై నిలిపింది

వాళ్ళిద్దరు ఏమీ మాటాడక పోయేసరికి మొహం మాడుచుకుని-జేబులోంచి సిగరేటు పాకెటుతీసి అందులోంచి ఒకసిగరేటు తీసి పెదవులమధ్య పెట్టుకొని లైటరుతో అంటించుకొని వోలిసిండా పొగపీల్చు

కొని రెలింజనులా గువ్వగువ్వన యిత తలకు పొగ వదలసాగాడు.

ఇలా కొన్నిక్షణాలు గడిచి పోయాయి అంతలో బజారునుంచి రవి వచ్చాడు. హా లో కి అడుగుపెడ్డానే రాంబాబుని భాయను చంద్రదమజీచూసి వారి మొహాలలో భావాలను పసిగడుతూ అక్కడ అలుముకున్న గంభీర వాతావరణాన్ని వారికిలించి తనలోతాను నవ్వుకొని వోకుర్చీలో కూర్చొన్నాడు.

"సంగతేమిటి?"

అంటూ అడిగాడు రవి

అదివిన్న రాంబాబు మొహం బాటంత విచ్చుకుంది అతడుకుర్చీలోంచి ముందుకు జరుగుతూ-

"చూడండి రవిగారు! ఇది నా భార్య అయినప్పుడు నామాటవినాలాఅక్కరేదా?"

అని కుతూహలంగా అడిగాడు

రవి పెదవులు కదిపేంతలోనే భాయ-"అది కాదండి రవిగారు! నేను బాసితో ఎక్కువగా మాటాడకూడదని విరుచూరు. మరి నేను ఉద్యోగం పనుంది బాసవద్ద "వర్సివ శ్ సెక్రటరీ"గా పనిచేస్తు మరి అతని రూములోవుంది అతనితో మాటాడకుండా అవినయాన్ని చేయటం ఎలా వీలవుతుందండి! లేకపోతే వుద్యోగం మానుమని వీరంటారు. ఎలామానేది! ఎందుకు మానాలి!

మా వివాహం జరిగిపోతాలనే కాపత్రయంతో మొదటో-వారితతి దండులను వొప్పించి రమ్మని వీరిని ఎంతగానో బలవంతంచేసా. ఎన్నోసార్లు మొరపెటుకున్నా కూడ వీరు ఎం మాటలను పెడచెవిన పెట్టారు. ఊ రి కి మా వివహంచెప్పి వొప్పించడానికి తలి దండ్రులు చేసే పెనుకడవేసి కాలాపయపడి పోయేవారు కాని నాకు ఉమ్మడగులో గుదులాట పనకక మూ! బో- నా వజయం గురించి నా మిత్రుడు గురించిచెప్పా! అదివిన్న మా నాకు నమ్మశక్యంకాదు తుంగ కాదిబాణ్ణి చేసుకుంటున్నానన్న విచ్చిపోవడంతో అమ్మా నాన్న ఇంట్లోంచి వస్తు తరమివేసారు ఇంటోంచి రాగానే యిక మావివాహానికి పిరివి చాలా చాలా బలవంతం చేసాను మీ పుణ మూఅని మా వివాహం జరిగి పోయింది.

ప్చ్...వివాహం జరిగినా నాకు సుఖం దొరంలేదు.

వీరు "సిటికి" అవతల వో యిల్లు అదెకు తీసుకొన్నారు అందుల్లో కవిసం కరించుపంపు ఇవేవిలేవు. నీళ్ళకు వోబావి మాత్రంవుంది కాని... సిటి మధ్యకు కాబట్టి ఏదో తప్ప పట్ల తనను తిడ్డారని కానింత కొన్న భాయ ఏమీ మాటాడక ప్రతిరోజువచ్చి ఆఫీసులో రోజంత పని చేసి అంత దూరానవున్న ఇంటికివెళ్ళి యింటివని చేసుకోవాలంటే పాణంపోయి నట్లుగాఅవుతుంది కనిసం... ఈ "సిటి" మధ్య వొళలు అద్దెకు తీసుకుంటే - ఈ వొళ్ళలవు ఐన్నుబర్లీలు కొంచెం తగ్గుతాయి అని వీరితో లెక్కలేనన్నిసార్లు మొరపెటుకున్నాను కాని...వీరు వొప్పుకొనడంలేదు మా యింకా వీరికేం కయమో ఏమిటో! నాకేం బోధ పడటం లేదు

మా వివాహం జరిగిన విషయం వీ-తల్లి దండ్రులకు తెలియలేదు ఏమని ఎలా అని! యిద్దాకగా కనిపడుతున్న నాకు తురోజుతో నెత్తిన పిడుగు పడ్డట్టుగా అయ్యింది. పొద్దునే వీరిన్నగారు వారి వెంట కొందరాపాములు మా ఇంటికి వచ్చారు వారికి మా ఇంటి అడను ఎలా తెలిసిందో ఇప్పటికింకా నాకు అర్థం కావటంలేదు మా వివాహం జరిగిపోయినా, అసలు వివాహం జరిగలేదని. ఇదంతా బూటకమని. అమాయకు లెవ వీరికి వేసు ఏదో ముందుపెట్టి నాచేతిలో చిక్కించుకొన్నానని వాళ్ళంత నన్నుఅన్నారు ఇకు వంటి క్షిష్టసమయంలో గాడంగా ప్రేమించి వివాహం చేసుకొన్న వీరు నాకు ధైర్యం చెప్పి నాకు అండగా నిలవలేదుపోయి నన్నే విమర్శిస్తూ. ఉద్యోగం వదిలేయమని అంటున్నారు ఇకా ఎల్లాంటికాలో అర్థం కావడంలేదు తన్నే పీక వదలిపోతుంది"

అంటు ఇంకేమి మాటాడలేక వెక్కి వెక్కి దుఃఖించ సాగింది భాయ.

అది చూసి,

"మీఅదనాళ్ళకు ఇతరులను ఆకర్షించకోవడానికి ఈ ఏడ్పుతో దొరికింది"

అన్నాడు హేళనగా రాంబాబు.

అది విని దెబ్బతిన్నట్టుగా తలెత్తి అతనివైపు చురచురా చూసు.

"అవును! నిజాలంటే మగాళ్ళు మాటాలంటే ఆడవాళ్ళపద్ద మంచి ఆనందం పొందాలా హరిస్సే మాలాంటి స్త్రీలకు మిగిలేదీ. మీరు మిగిలించేది మీరన్న ఈ ఏడ్పొక్కటే"

ఏడుగొంతుతోనే ఉక్రోషంగా అనే సింది భాయ

అదివిన్న రాంబాబు మొహం, బాగా కాలిన పెనంమీద మాడినరొట్టెలా నిలిగా మాడిపోయింది. కోపంగా భార్యవుపూనా ఉండిపోయాడు.

చంద్రదమజీ ఎవరు పెదవివిప్పి మాట డికే వారి మొహంలోని పేకజుపిలామూసా శోకిలావింటు నిలచుండి పోయింది

వారిని అంతటితో అవకపోతే బాగుం లేదనుకొన్న రవి-

చూడు రాంబాబు! నువ్వు విజ్ఞాపంతు డివి ఇలా ప్రవర్తించడం ఏంబాగులేదు. వివాహం కాకపోయినుండి మీరిద్దరూ వో ఆఫీసులోనే పనిచేస్తున్నారుగా! మరేముందిబ్బ నుంచి అమెతోకలసి తిరిగి మన నత్కార్యాన్ని గ్రహించిన పిల్ల ఇప్పుడు నూటిపోటిమాటలతో అమె మనసును నొప్పించడం భావ్యంకాదు. అందులో. అమె ఉదిమనిసి కూడాకాదు నువు తప్పడిపిలాతోనున్నావు ఇక ఇప్పటినుంచే ఆ పిడి సు నువ్వు జాగ్రత్తగా చూసుకోవాలి.

నువ్వు ధైర్యంగా విజయాలి. "భాయ నేను మనసూ రిగా చేసుకొన్న బార్య" అని మీతోళ్ళతో చెప్పెయ్యి నువు మగాడివి కాదా! ఉద్యోగం చేయటంలేదా! ఇంకా ఎందుకు నిశ్చయం? అంతగా, ఆ పిడ ఉద్యోగం చేయడం నీకిష్టం లేకపోతే, నువు ధైర్యంగా ఆమెకండగా నిలబొన్నా వని ఆమె గ్రహించుకోగానే ఆ ఉద్యోగం

(మిగతా 4వ పేజీలో)

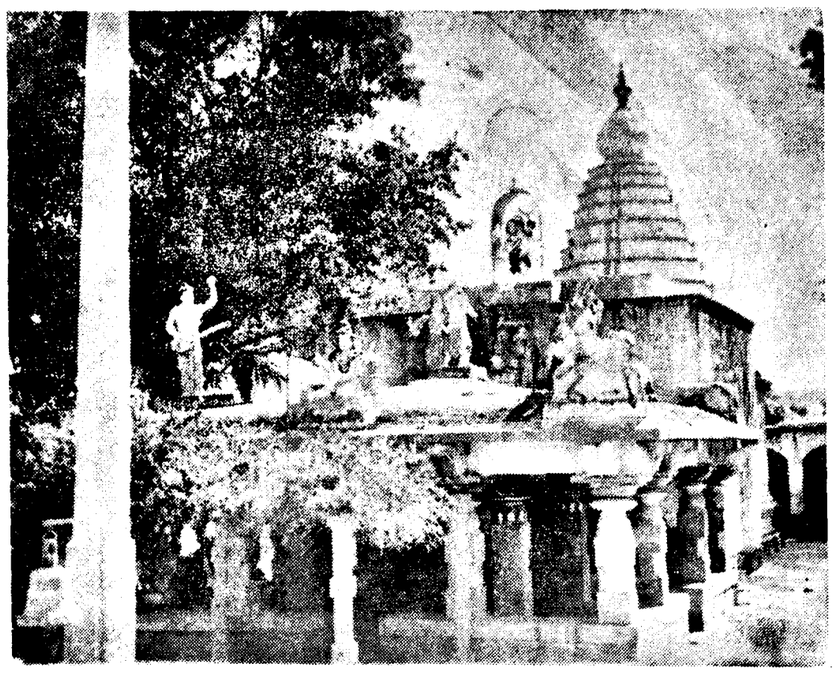

సిద్ధరామేశ్వరాలయము

—చావలి రామమూర్తి

భిక్కనూరు మన ఆంధ్రప్రదేశమున తెలంగాణాలో కల్లా కామారెడ్డి గ్రామము. మెదక్ జిల్లాలో నిరిహదులకు పేరు పడ్డ ఊరు. ఇది ఒక తక్కిన గ్రామము. మెదక్ జిల్లాలో ఉన్నది ఈ గ్రామము, సికింద్రాబాదు-మన్మాడు రైలుమార్గమున సికింద్రాబాదుకు మూడు నూరు కిలోమీటర్ల దూరమున ఉన్నది ఈ గ్రామమునిమిదుగనే హైదరాబాదు-బాగ్పూరు గ్రాండ్ ట్రంక్ రోడ్డు పోవుచున్నది.

ఈ గ్రామమున లోక ప్రసిద్ధిమైన శివాలయము కలదు. దానిపేరు సిద్ధరామేశ్వరాలయము ఆలయ ప్రాంగణములో గోడలపై కాని పేరొక చోటున కాని శిలకు ఎవ్వరివైన శాసనములు యితర వాతలు కనబడవు అభిషేకించడవలసిన శిల్పనైవేద్యాలు, వాసనపుష్పాలు అనేవి పరమేశ్వరుడు అనుట చిరకాలంగా ఇవ నేలచుచున్న వారివలనవే గహింపడమైనది

సుమారు 70 సంవత్సరములకు పూర్వము అప్పటి విజాము పట్టువు యొక్క అధికారులు. ఆలయములో నున్న కొన్ని రాగిరేకులు తీసుకొని వెళ్ళారట వాటిపై ఏమి రాసియున్నదో లేక ఆరేకులు నిడు ఎవరికి ఉన్నవో తలియవప్పటలేదు మీరు గలు కాకతీయ ప్రతువుల పాలనాకాలమున, ఈ మందిరము వారి ఏలుబడిలో నుండె నని అ ఆ ప్రతువుల. ఈ శ్రీమదియేడల గొప్పతనానికి కలవారి మెలగుచుండిరనియు ఆధారములు చూపబడుచున్నవి

ఇప్పుడు శివలింగము, స్వయంభువు దీనిని గూర్చి ఒక కథ కలదు సుమారు రెండువేల సంవత్సరములకు పూర్వము 'సిద్ధులు' అనుపేరుతో కొందరు సన్యాసులు దేశాటనము చేయుచు వజలకు మతమును గూర్చియు వైదిక వవర్తనను గూర్చియు, బోధలు చేయుచుండిగి. అట 'సిద్ధులు' యిద్దరు వస్తుతము గర్భగుడి ఉన్నచోటున చేరి అప్పుడు ఉన్న ఒక చెట్టు వీడ మన విశ్రాంతి గైకొనుచుండిరి అది మిట్టమధ్యాహ్నము ఎండవేళ.

ఒక వల్లగోవు సమీపమునఉన్న పొమువట్టలోనికి బయ్యికుక్షుగా క్షీరము జారవిడచుట చూచి ఈ సిద్ధులు ఆశ్చర్యపోయిరి. అది ఒక మహావని ఉన్నలము అని గ్రహించిరి అట్టి విశేషమును తిలకించుట వలన తమ జన్మ సార్థకమైనదని తమ్ము తామే అభినందించుకొనిరి సుమారువరులైన ఆ సాధుద్వయం ఆ పాముపుట్టదుట్టను త్రవ్వి చూచిరి

వారికి ఒక శివలింగము వత్యక్షమైనది భక్తి గౌరవములగు ఆ సాధువులు స్వామిని కొలిచిరి ఒక ఆలయము అద్భుత నిర్మింప వలెనను తలంపు వారికివెంటనే ఉదయించినది వారి ఆశయము ఎటు సిద్ధించునను వారు విచారులు శివుని ధ్యానించిరి. వరము శివుడు వారికి ప్రత్యక్షమై వారికి ఒక గ్రంథమును యిచ్చెను మీదుకోరిన వెంటనే ఆ గ్రంథము మీకు ఆలయ నిర్మాణమునకు కావలసిన ధనమును సాధించునని చెప్పి అంతర్ధానము పొందెను.

ఆ సాధువులిద్దరు గ్రంథరాజమును ఒక రెండెడబండిపై నుంచి దానికి ధూప దీపనైవేద్యములు తమ శక్తికొలది కావించి ఆ బండిని ధనముకొరకు వదలిరి మరు నాడు సూర్యోదయమునకు ఆ బండి ధన సంచుతో ప్రత్యక్షమైనది ఆ ధనముతో ఆలయము యొక్క గర్భగుడి నిర్మింప బడినది

ఇప్పుడు ఒక ప్రత్యేకత కలదు సాధారణముగా శివలింగము ఎత్తుగా నుండును కాని ఇప్పుడు శివలింగము భూమిలోనికిపాతి పెట్టబడియున్నది. ఆలయము గామము నకు వెలుపల నిర్మానువ్య ప్రదేశమున. ఒక నిశ్చలనడమున కలదు ప్రశాంత వాతావరణము ఆలయమును గ్రామము తోను ప్రజంకుర్దోడుతోను కలపుతూ రెండు కిలోమీటర్ల మెటలరోడు ఉన్నది

ఆలయ ప్రాంగణమున. మాత తులసి శ్వరిదేవికి ప్రత్యేకమైన గుడి కలదు వీర భద్రునికి కుమారస్వామికి, దత్తాత్రేయులకు. కాశీవిశ్వేశ్వరునికి. భైరవస్వామికి గుడులు నిర్మించబడినవి ఈ విగహములు పాలరాతితో తయారు చేయబడినవి

ఆలయములో నొక బావి (నుయ్యి) కలదు. దీని నీరు నిర్మలముగా నుండును శీతకాలమగు హేమంతఋతువు (డిసెంబరు, జనవరి నెలలు)లో అధికశీతయందు ఈ నీరును తాకినను వెచ్చగా ఉండును ఆలయ నిర్మాతలైన సిద్ధులు ఈ బావిలో కొన్ని యంత్రములు బావి జతవరదిరని వతీతి ఈ నీరు త్రాగినవారు. దీర్ఘరోగములుండి విముక్తిని పొందుచున్నారు ఈ బావి నీటిలో కొన్ని ప్రత్యేకమైన రసాయనములు కలవట. కాని బాటిని గూర్చి ఎవరూ పరిశోధనలు మాత్రము జరుపలేదు

ఈ ఆలయస్వామిని సేవించి. వారి కృపవలన ఆరోగ్యవంతులై సుఖజీవనము గడుపుచున్న వారి నెందర గూర్చియో యిచ్చట చెప్పబడుచున్నది

ఒక పేద శివ కుటుంబమువారు యిచ్చట ఆలయ అధివతులుగను. అర్చకులుగను వంశానుగతముగా వ్యవహరించుచున్నారు ఈ కుటుంబములో నొకరు "బమ్మబారి"గా జీ వి త ము గడుపుచు స్వామిని సేవించుచు. ఆ య న సు "మ హం త" అంటారు విజాహితులు స్వామిని అర్థించుకొనువారిని "పూజారులు" అంటారు. వస్తుతము రాజమౌళి అనువారు మహంతగను, సిద్ధివల్లప్ప పక్షు లింగప్పలు పూజారులుగను ఉన్నారు

ఈ స్వామిని కేవలము హిందువులేకాక, హైందవేతరులైన ముస్లిములు, మొదలైన వారును కొలిచెదరు. స్వామివారి ఉత్సవములోను జాతరలలోను, వారందరు చాలా ఉత్సాహముతో పాల్గొనుచున్నారు.

స్వామివారి కళ్యాణము పాల్గుణ శుద్ధ పౌర్ణమి అనగా "హోళిదండుగు" వెళ్ళిన వెంటనే వచ్చు బుధ, గురు, శుక్రవి: శని వారములలో జరిపెదరు

యాత్రికులకు యిచ్చట సమస నదు పాయములు కలవు. ధర్మశాలలు. విడిది గదులు, వంటశాలలు నిర్మింపబడినవి. నీరు పుష్కలముగా లభించుచున్నది. భక్తులు అనేకమంది యాత్రికులు కొరకు సూతన వసతులు నిర్మించుచున్నారు

ఈ ఆలయమును నిర్మించిన సిద్ధుల నామములు "సిద్ధగిరి" "రాచుగిరి" వారి నామముల మొదటి పదములగు "సిద్ధ" "రామ" పదములను కలిపి దానికి "ఈశ్వర" అని చేర్చి "సిద్ధ రామేశ్వర" అని ఈక్షేత్రము ఖ్యాతినొందుచున్నది.

'అమృతాభిషేకము'

—తాళ్ళపల్లి మురళీధరగౌడు

తెలంగాణాలో పరదన్న తర్వాత పద మునకు పాణంపోసినవారిలో దాశరథి ప్రథములు అయనతెచ్చిన మలుపులు ప్రత్యేకమైనవి అదునిక కవితోద్యమంలో చోటుచేసుకుంటిన చివ్వపద్యం- ను పతన్న అన్నట"- అటు శ్రీశ్రీ ఇటు విశ్వనాథ రెండు శిఖరాలుఉన్నా దీ ధాయల్లో నిలు పక తనకుతాను విటారుగా ఎదిగి తనతో పాటు తన కాలానికి నూతన లక్ష్యాన్ని ఆపాదించిన కవి దాశరథి"

దాశరథి వగతిశాద వల్లోంచి పుట్టుకొచ్చిన వాడే అయినా కొందరు వయోగవాద కవులగా ఏదో చేయలేయి అవానుపాలు కాలేదు

"రాక్షసుని గుండెలో రాతిన్నిద్రవించి
బిత్తువని బతుకు పై కితిల్పించి
కతులకు తలనేవు గావించి కొంబుం
గుతుంకు రాగనిచంతి తోడించి"

"—కైలాసమ్మగా జగము రాజిచు నటు పునారచన చేతము రమ్మ" అని వగ్గగతి వాదాన్ని బలపరచున్నాడు దాశరథి

'మనవతాము' అను కవితలోని

"కనురెప్ప దుప్పటికప్పలాగే నెనరేదో
వెలుగు లోకాలు తల్పలను తీయ"

అను వంకులు దాశరథి అనంత వితిరను చాటుతున్నవి

లోతెన భావాలు కొంగిరూనున్న ఈ కవిత పాఠకుల రసగ్రహణ శక్తిని పరీక్షిస్తుంది

అటు శృంగారాన్ని ఇటువివాదాన్ని విప్లవం అందే నిశ్చలతత్వంకాదు — రెండినీ ప్రేమి వ్వ దాశరథి పూరిగా ఏ వర్గానికి చిదినవాడో చెప్పడం చాలాకష్టం.

"ఎవరు మంటి నిజారే ఈ పదేమ్మ— లెవరి గుండియమంట కవ్వి బాలు?"

అన్న దాశరథి కొందెం ముందుకువెళ్ళి—

"ఎవరువిర్మించి చిదారికాంతిపొదమ్ము? వే, మేమదేవి, బాలించుకొరకు" అని శృంగారాత్మకు అలింగనం చేసుకుంటాడు.

దాశరథి కవిత్వం ఒక పెర్ఫెక్టు లోగదు. ఒక వరిదిలో ఇమ్మడదు ఒక పాటి ఛందస్సులో, మరోపాట ఛందోబంధాలను త్రెంచుకొని వరుగెతుకుంది అతని కవిత్వం సంతలనాత్మకం—

అయినా—

"వజస్వామ్య యజ్ఞానికి
వలితం కనవడుతున్నది
గాజులుగ వగిలినట

రాచరికం విడుతున్నది—" అనిఆసం దంతో గానం చేసినవుడు—ఈ కవికి వజా స్వామ్యం పైగల విశ్వాసం బలంగా కన బడుతున్నది

కవియైన వతివాడూ ఎప్పుడో ఒక ప్పుడు తాన కవిత్వం రాసినవాడే—దాశరథిపై దాని వభావం విశేషం 'ఇంద నర స్వతి' అనుకవితలో వేమాలను స్త్రీలుగా రూపకల్పనచేసిన తీరు అపూర్వము—

'అలింగ బార్థివియై భావాపులు పాటి
ఉరికివచ్చేది కాంత ఒక్క మొయిలు'
'విరహవాదా త న తరుణియి తలవంచి
కన్నీరు వింటె నొక్క ఇందాలు'

మరొక చోటమము 'వివిధ ముద్రలతో వాట్య వేదికపైన నృత్య మొనరించు నర్తకి రీతి దోచె—'

"మబ్బులోన విందు మదనతీపాద మం
జీర యుగళమ:ఖ్ జీతమ్ము
మబ్బులోన కందు మాని వయనాంత
గుతభావ్యలిందు కిలకిలమ్ము" అని

అనుట మనోజ్ఞము—' అచ్చరల వెంట మేమాలింగ వెళ్ళి వాసదారుల వయనిచ వంతు వేదు' అని కాంక్షించు దాశరథి 'చిరకటవలి' అనే శీర్షికలో ఎంతఅందంగా ఊహిస్తాడో చూడండి—అది మరియొకరికి సాధ్యంకాదేమో వనివిను-ది

"దీపాలను దిగ మింగెడి
పాపిష్టమీ చీకటి నటి
అందుకొనగ వేయిపాన
అందదోడు దానికటి"

"నాకుం దీపకిలా కుమారికకు తనాదా శతాబాం ముందే కాను-దెను పె ది, కాని పవనద్వేషమ్ము దీపానకున్ నాకున్ మధ్య అశాతముల్ నిలిపె— అను 'దీపాంగన' అనే కవితలోని వంక లో యుగాల నుండి వరునికిగల శాశ్వత బాంధవం ద్యోతక మవుతుంది అంతేకాదు కవిత్వంలోని ఒక అలౌకికతం గోచరిస్తుంది

"వెలుతురు ముగ్ధ బతుకు పీడుల
మూత్ర పరీమళమ్ములనీ
జలికిన నీకు గాను విరచించితి
గుండియ కొండమీద ది
వ్వెల రతనాల మేడ, వదనే అట
మందువుగావి: కోటి గుం
దెల వెలిగి: పగలు రమణీవ్ నిను
గాదువు పొలొనరునే" అనుటలో

పేమలోని వవిత్రత కనబడుతున్నది ఆత్మార్పణ భావానికి ఈ క్రింది వంకులే నిదర్శనం—" నీ కొరకు ప్రాణములైన వణమ్ము పెట్టదన్"

రవీంద్ర గీతాన్ని అనువదించిన 'ఊరవళి' అనే కవిత విశ్వకవి ఆత్మను ఆవిష్కరిస్తున్నది అనువాదం ఎంతసహజ గా నుంద రంగా పుంటో ఈ వొక్క వద్యం చూడు. ఎన్ని సారు దదివినా తనివి తీరదు—

"పొంగిన నీ ఉరోజముల పొంతకు,
నీ లెలి వంపు జూపక
న్నంగవ: నీకపోలముల మన్నదనంబు
యగాలు పాడినన

కొంగురువోని వీగళము నొక్కలు
దేరిన నీ పదాలకల్
నింగియు నీలయుంబలెవె నిల్పకు
శాశ్వత యౌవనంబునన్ "

రవీంద్రుని ఊర్వశి చిత్ర కవుక "నీ పాయకుని అడుగూపవి యివాపు దిగంబరీ! దివ్యకాంతు!" అని వంబోరిసాడు

కాళ్ళాన్ని మూ గా చదువుకుపోతున్నప్పుడు కవి ఊహాలాకి మెరుపులా మెరిసినవుడు అతని వతితను రేతులేతి సమస్కరిస్తుం ఆయనపై అభిమానం మరింత పెరుగుతుంది ఆ సన్నివేశం అమృత పాతమను కవినలో కనిపిస్తుంది. తండ్రుజీ గూర్చి అంటాడు—

'కానివలన రాతి వయనువచ్చినదయ్యా
ఇతరుల మనసులను హరించె వతడు
కాని బుజముపారి పాకె వెన్నెల వల్వి
వగ్గమైన నతము పడుము చుటూ'

(మిగతా 4వ పేజీలో)

"బరకగా ఉండే
పాత కాలపు
పళ్ల పొడులు
మీ చిగుళ్లకు పళ్లకు
చెరుపు చేస్తాయి..."

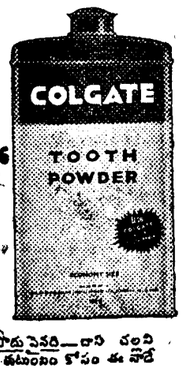

కాల్గేట్ టూత్ పౌడరుతో
మీ చిగుళ్లను, పళ్లను
కాపాడుకోండి. చెడు
శ్వాసను అరికట్టండి!

కాల్గేట్ టూత్ పౌడరులో అధునాతన దంత సంరక్షణ పొడు పైనది—దాని వల్లని తక్షణకరమైన రుచిని మీరు ఎంతో మెచ్చుకుంటారు. మీ కుటుంబం కోసం ఈ పౌడే ఉత్తమ్మ కొనండి!

కా.టూ.పౌ.

ఇంజనీర్ల నిరుద్యోగం

మన దేశములో నిరుద్యోగ సమస్యయే చాలా తీవ్రముగా నున్నదనుకుంటే అందులో ఇంజనీరింగు పట్టభద్రులలో యీ నిరుద్యోగత మరీ గడ్డు సమస్యగా తయారైంది అభివృద్ధిచెందే దేశాలలో మా మరియూ వజాతాంత్ర ఆర్థిక వ్యవస్థలలోనూ యీ నిరుద్యోగ సమస్య ఏనాటి కానాడు తీవ్రమవుతూండడము ఒక పెద్ద వైపరీత్యము వందిది మన మూడవ పంచవర్ష వజాళిక కాలములో సుమారు 14 మిలియను కొత్త ఉద్యోగాలు సృష్టించబడినప్పటికీ యీ వజాళికాంతమున (1965-66. యి:కా 10-12 మిలియను మంది నౌకరీలు దొరకక ఇంజనీర్లకోసం నిరిగి పోయారు. వాణిగవ వజాళికాంతమునాటికి (1974-75) యీ నిరుద్యోగుల సంఖ్య 41-42 మిలియనుల వరకూ పెరగవచ్చునని అంచనా వేయబడినది

ఇది ఇలావుండగా, యిక యింజనీరింగు వృత్తుల సంగతిచూదాము. వేవవల్ ఇనిస్టిట్యూట్ అవ్ అప్లయిడ్ మ్యూనవర్ రిసెర్చి వారు వేసిన అంచనా ప్రకారము 1965 సంవత్సరంలో 2,29,000 మంది యింజనీరింగు పరీక్షలు పాసై ఉన్నవారిలో, 7 శాతము మాత్రమే నిరుద్యోగులుగా ఉండిపోయారు అయితే 1970 సంవత్సరం

డాక్టర్
వారణాశి వెంకటరమణ

నాటికి యీ నిరుద్యోగుల సంఖ్య- 16,000 మంది యింజనీరింగు పట్టభద్రులు, 4600 మంది డిప్లొమాహోల్డరు అయింది. అంటే నిరపేక్షంగా పెరిగిపోయింది. 1961-67లో మధ్య సుమారు 20,000 మంది యింజనీరింగ్ (అనగా మొత్తం యింజనీర్లలో 17 శాతం) ఉద్యోగ నిమిత్తం కాని, ఉన్నత విద్యాభ్యాసమునకుగాని విదేశాలకు వెళ్లిపోయారు మన దేశములోని ఇండియన్ ఇనిస్టిట్యూట్ అవ్ టెక్నాలజీ వారు వేసిన లెక్కల ప్రకారము, యీ ఐ ఐ టి లలో 1970 వరకూ విద్యను గరపిన వారిలో 5 శాతం ఐఐటి ఖరగ్పూర్‌కు చెందిన వారు 27 శాతం ఐఐటి బొంబాయికి 18 శాతం మద్రాసుకూ 30 శాతం కాన్పూరుకూ 19 శాతం ఢిల్లీకి చెందిన విదేశములకు వెళిపారని తెలియుచున్నది ఒక విధముగా ఆలోచిసే. తమ మాతృదేశములో లాభకరమైన ఉద్యోగాలు దొరకనప్పుడు, పొటపోసుకొనుటకు విదేశములకు వెళక ఏం చేస్తారూ?

1947లో మనకు స్వాతంత్ర్యము వచ్చినప్పటి నుంచి మనదేశములో సాంకేతిక విద్యాభివృద్ధి బాగా విస్తారముగా జరిగింది 1947 సంవత్సరంలో మన దేశములో

(మిగతా తిన పేజీలో)

పేరుశనగ పంటనుండి ఆదాయాన్ని రెట్టింపు చేయాలని ఉందా? మ్యూరియేట్

పొటాష్

వాడండి!

పేరుశనగ మొక్కలోని ప్రతి భాగాన్ని పొటాష్ అభివృద్ధి చేస్తుంది. దీనివల్ల నాణ్యతతోపాటుగా అధిక దిగుబడి లభిస్తుంది! తగిన పాళ్ళలో పొటాష్ వాడితే—

★ ప్రతి మొక్కకు పెద్దవైన కాయలు, ఎక్కువ నూనె కల్గిన దృఢమైన గింజలు.

★ పూర్తిగా నిండిన ఎక్కువ కాయలో బరువైన గింజలు.

★ మొక్కలకు రోగాలనుండి ఎక్కువ రక్షణ.

ఇవిగాక ఎక్కువ రొక్కపు లాభాలు.

గుర్తుంచుకోండి! పేరుశనగనుండి ఎక్కువ లాభాలు పొందటానికి పొటాష్ అనివార్యమైనది. దానికి నత్రజని; ఫాస్ఫేటు; పొటాష్‌లు 1:2:3 నిష్పత్తిలో వాడాలి.

IPCM 15/72 TEL

IPSA POTASH

పొటాష్
అనివార్యమైన
ముఖ్య పోషక పదార్థము

ఇండియన్ పొటాష్ లిమిటెడ్
8/9, తంబు చెట్టి వీధి,
మద్రాసు 1

ఏజంట్లు కావలెను

మా 1972 సూపర్ వైస్-6 సైజుల క్యాలెండర్లకు ఆర్డర్లు బుక్ చేయడానికి అనుభవజ్ఞులైన క్యాలెండర్ ఏజంటు కావలెను కమిషన్ ఎక్కువ వ్రాయండి

Dham Offset Works
(SIVAKASI (S.I)

(R 5088)

సువర్ణావకాశం

ఏజంటు పోటీలో రు 2500/- బహుమతి పొందే ఉచిత బహుమతులు ఇవ్వబడును

3 బ్యాండ్స్ ఆల్‌వెదర్ టాన్సిస్టర్-- వంతరీ 75, లేక ఎపిపి మోడల్ రేడియో రిస్టువాచి రు 110/- క్యాష్‌పై గాని లేక నెలకు రు 16/- వాయిదాలపైగాని మీ ఇంటికి తెప్పించుకోండి అర్థరుతో రు 10/- వంపండి ఇంగ్లీషులోగాని తెలుగులోగాని 50 పైసలు పోస్టేజి పంపితే/ వ్రాయండి కి ఏజంట్ గ్యారంటీ

NATIONAL TRADING CO (5)
Post Box No 1535, DELHI-6

ఐ. ఇ. టి.
1991 వరి విత్తనములు
నాణ్యమైనవి అమ్మబడును
కొణిజేటి మల్లయ్య
అండ్ కంపెనీ
ఉస్మానీగంజ్, హైదరాబాదు-12
ఫోన్లు. 42246 - 31845

(ARTEX)

నవతీనవ నవ్యోత్సాహాని పొందుటకు
డాక్టర్
ఎమ్ బి చౌదరి
(గవర్నమెంట్ రిజిస్టర్డ్)
సంప్రదించండి:
ప్రతిరోజు సమయాలు ఉ. 8 గంటల నుండి 9 గంటల వరకు
రాయల్ డిస్పెన్సరీ
నెహరంగోటికి ఎదుట. కాంతాగోడి
హైదరాబాద్

(Allied)

అసమర్థుడు

(శివ పేజీ తరువాయి)

వదిలేస్తుంది ఏంటమ్మ అంతేనా?"

అని రాంబాబుని మందలిస్తూ భాయ నడిగాడు

"అవునండి! నేను ఉద్యోగం చేసే రాష్ట్రాలేలాంటి దురాశ వాళ్ళకి వాళ్ళదూలేదు వాడు ధైర్యంగా నిజంగానే నా అందిపుచ్చి వాళ్ళు ఈ ఉద్యోగమెందుకుండి వారిష్ట ప్రకారంగానే, నేను హాయిగా ఇంటోనేవుండుంట"

అంది కొంగుతో కన్నీళ్ళు తుడుచుకొంటూ భాయ

"పోరేలు! ఇక నైనా నీ అనమర్థతను నీవే నీ భార్యను సరిగా చూసుకోలా. ఇంతకాలం అవిడ మాటిచ్చిందిగా?"

అని విరుచుపడుతో అన్నాడు రవి

అందుకు ఇదులు గా చిరునవ్వుతూ "సరే' అని రవికి సమాధానం ఇచ్చాడు రాంబాబు అప్పటికే అతని మొహం టూ బీ లేటు మా దిరి దేదీప్యమానంగా వెలిగి పోసూంది మరి అతడు అర్థం చేసుకొంది ఎంతో?

అదెర్యంతో అప్పటివరకు ఊగిసలాడుతున్న మనసును రాంబాబు మాటతో దృఢపరుచుకొంది భాయ

అప్పటికే అనేక కలవరపాటులు సంతోషంతో మిళితమై మెదుపుతున్నాయి

కొద్ది క్షణాల తర్వాత. "పోదాంపదు!" అంటూ లేచి నిల్చున్నాడు రాంబాబు "బాలా రాత్రవుతుంది కూడా" అంటు లేచి "వెళ్ళొస్తామండి!" అంటూ రవికి కంద్రమవికి చెప్పి తరితో తమింటికి బయలుదేరింది భాయ

రాంబాబు భాయ ఇద్దరికి అడుగు పెట్టారు అప్పటి వరకు నవ్వుతూ మాటాడుకొంటున్న రాంబాబు అండ్ ఆయన వెంటవచ్చిన అసాములు నీళ్ళనుమాసి తుడుచుకున్న నవ్వారేసారు. రాంబాబు నిదానాల తలొంచుకొని అడుగులో అడుగు వేసుకొంటూ నెమ్మదిగా వడ పి వస్తున్న భాయను తాళ్ళతో కళ్ళప్పగించి వింత మృగాన్ని చూస్తున్నట్టుగా చూడ సాగారు వారి తీక్షణ చూపులను వసి గట్టిన భాయ వారి చూపులను తప్పించుకో ఎయత్నమా బంధువు చేసి గబ గబా అడుగులేస్తు గదిలోకి వెళ్ళిపోయింది

గదిలోకొచ్చి మంచంమీద కూర్చొం దన్న మాటేగాని మనసులో మనసులేదు భాయకు వాళ్ళ తనను చూసిన చూపులను తలుచుకొనేసరికి వొళ్ళంతా గగుర్పొడవి. అవమానంతో మొహం ఎఱ్ఱబడిపోయింది భాయకు

కాస్త క్షణాలతర్వాత రాంబాబు అవతల నుంచి గదిలోకొచ్చి

"వాళ్ళంతా జోకులో బోంచేసి వచ్చారుగ. వారికోసం ఇకనువ్వు కష్టపడి ఏం వంట క్కరేదు"

అని మునిమునిగా నవ్వుతూ భాయతో అన్నాడు రాంబాబు.

'పేరా లోయింది.' అని మనసులో వారిని తిట్టుకొంటూ, "తిందాం పదండి" అంటూ వంటింట్లోకి దారితీసింది భాయ.

తిని పడుకొన్నారన్నమాటేగాని ఎవరి మనసులో వారికి ఏదో తెలియని భయం అలోచనలు రాంబాబును భాయను అలుము కొన్నాయి

భాయ మనసు మాత్రం విపరీత అలోచనలతో గజిబిజిగా అయింది నెత్తంతా బరువెక్కినట్టుగా వుంది చెదలుపట్టినట్టుగా భాయ మనసును అలోచనలు, భయం పట్టుకు పీక్కుతింటున్నాయి

రాంబాబు తొందరగానే నిద్రపోయాడు కాని భాయ మాత్రం ఈ అలోచనలతో సంతమతమవుతూ చాలా రాత్రయింతర్వాత నిద్ర పోయింది

మర్నాడు పొద్దున, లేత సూర్యకిరణాలు బంగ్లాపై కొచ్చి చుట్టుకున్న మనిలా తగిలి తరికి ఎరిక్కనవి పిల్చాని, కన్నులు విప్పింది భాయ భాయ తల వక్కకు తిప్పి చూసింది రాంబాబు వక్క పిదలేదు 'కాస్త లేవి వెళ్ళిన వాడు తనను లేవకుండా పూరుకొన్నాడేమిటి? ఎంతో వింత మనిషి! చాలా పొద్దుపోయింది అనేసుకో అనుకుంది తొందరగా వండు కోవాలి' అని మనసులో అనుకుంటూ వక్కకు వతిగిల్లి లేవబోయింది తన తల వక్కగా మంచంమీద మదతతో ఉన్న తెల తాగితం మీద 'భాయకు' అన్న అక్షరాలు కనిపి భాయ ఉలిక్కిపడి గబుక్కున లేచి నిలుచుని అదిరిగుండెతో. చెతులతోనిపో వళ్ళంతా వణుకుతుండగా అమాంతం గల తెలాగితం అందుకొంది పొదుకు కదతో ఆ తెలాగితం విప్పి తన మనసులో పదు పుతోపొగింది

అందులో

ప్రియమైన భాయకు,

నాన్నగారు నన్ను ఊరికి రమ్మని వొకటే బలవంతం చేసారు. అమ్మ వారి కోసం కలవరించినందట మరి చూసిరావాలి గా? అందుకే వెళుతూని వెంటనే తిరిగి ఇక్కడికి వచ్చేస్తా మన సంగతి ఇక్కడే నాన్నగారికి చెప్పదామంటే వారి ఆకారాన్ని చూసినతరువాత ఏదో తెలియని భయంవల్ల విడ మర్చిదైర్యం చెప్పలేకపోయాను కాని... విరక్తిలతర్వాత అమ్మతో గట్టగా మన ఉదయం చెప్పేస్తా కాని... భాయా! నాకో అనుమానం వస్తోంది. అది. మీ రంతా అన్నట్టుగా నే నేను అసమర్థుణ్ణేమో? ఏమో?

నీకు విధాతృగం కలిగించరద మెందు కులే అని నిన్ను లేపకుండానే. నీకు చెప్పకుండానే వేసు ఊరికి వెళిపోతున్న. డ్రాయరు పొడుగులో దమ్మంది చిలరకు బాకుకో

తొందరలో వేసుకొన్న. ఏం దిగులుపడకు! ఇట్లు,
నీ రాంబాబు.

అది చదివిన భాయకు మనసు తుపుకు మంది. అతగితంలోనే కుంగుగా కొత్తగా నా వెన్నుపూసు చూడని, నాని ఉన్న ఆ అక్షరాలను చూసి అసక్తితో చదవటం మొదలు పెట్టింది.

చిరంజీవ

మహాతల్లికి.

నిన్ను ఏ పేరుతో పిల్చినా నొకటే నమ్మా!

మీ వాడు నీకు ఉత్తరం వ్రాయటం వసిగట్టిన నేను నాని భావం పూర్తిగా అర్థం చేసుకొన్నా. అతర్వాతి రాత్రి మా వాళ్ళ వస్తుగిలేది నీకు వాడు వ్రాసిన కాబు పూరిగా చదివా.

కాని... అలి నీ పేరులోనే వుంది ఆ అర్థం. నువు మా వాడికోసం నిదిలా వెచ్చాడి నీ పేలలో చేతిక్కుచుకొన్నావు కాని... రాత్రి నీ పలోంది విడిపించి వ్రాసెట తీసుకెళ్ళన్నా తెలుసుకొన్నావుగా వా తడాలా!

నీకు వాడు వ్రాసినట్టుగా ఇక వాడికక్కడకు రాడు. వాడికి నేను నిర్ణయించిన అమ్మాయితో రేపే వివాహం జరుగుతుంది ఇక వాడు ఉద్యోగం చెయ్యడు. ఇంతకు ఇదు కా నీకు నేను చాపేదెందుకంటే ఇక నీ దారి నువు చూసుకోవత్సవే-అనవసరంగా నీ పేదంటి జీవితాన్ని పాడు చేసకోకు

మరి ఉంటా!

ఇట్లు,

నీకు మాకు కాదలకుతోలేని మామ

పొంతం చదివిన భాయకు వెతిన మిన్నువిరిగి పడటుగా తోచింది. ఆమె మనసు పూరిగాలుండకారి పోయింది. ఆమె చెతులలోని ఉత్తరం జారి కింద పడి పోయింది

'ఏమి లోకం? ఏమి సంసారం? ఎవరు మనుషులు? ఎవరు రాక్షసులు? తేడాఏది? సంసారంలో, మనుషులలో కూర్చేది? మనుషుల మనసులలో సంఘీభావమేది? అంతా దగా. మోసం. తాను తన కన్న వారి ఇంటికి ఇప్పటికీ వెళ్లలేదు ఇక తన కెవరు దిక్కు? ఎవరూలేరు. తాను నుయువుగా మోసపోయింది వంచనబడింది

వాళ్ళకు తానంటే ఇంతగా కోపం కసి ఎందుకో? ఇక లోకం దృష్టిలో తాను వతిత వతితకు సంకేతం వద్దు వద్దు. తనకాశంకం వొద్దు ఆ కళంకం తన తోనే మాసిపోవాలి తాను వనంచనంనుంచి నిష్క్రమిస్తేనే ఆ అవలాడు తనకుండదు తాను వెళాలి. వెళిపోవాలి. లోకులు సరిగా తెలుసుకోకుండా అసమర్థుణ్ణి చేసుకొన్నం దుకు తగిన శాస్తి అనుభవించాలి?

అని అవేశంలో తలచుకొన్న భాయ.

'అసమర్థుణ్ణి చేసుకొన్నందుకు శాస్తి అనుభవించాలి - అనుభవించాలి!'

అని పిచ్చిగా పెద్ద పెట్టున నవ్వింది. కసితీరా కొద్ది క్షణాలు అలాగే నవ్వింది భాయ

ఆమె కలువల కన్నులనుంచి కన్నీళ్ళు ఏకధాటిగా కారుతుండగా ఉద్వేగంతో పిచ్చిగా పెలల్లా ఉన్న పొత బేదబావి చెవు-అనమర్థుని చేతిలో చదరంగపు ఆట లోని పావుతీరుగా వాడుకోబడిన అమాయకపు భాయ వరిగి తింది.

సాహితీ క్షేత్రంలో సవ్యసాచిపోతుకూచి

నిర్లక్ష్యాత్మకమయిన నవల ఇందు రాజీ కారద, శివరామ్ ముఖ్యపాత్రలు. ఇంకా కొన్ని యితర పాత్రలు కూడ అనిత్యాన్ని శోల్పుకుండా పాత్రకులకు చిరకాలం జ్ఞాపకం ఉండేపాత్రలు ఇందులో సమాజం లోని అనేక సమస్యలను మాలిన్యాన్ని మోసాలను కళ్ళకుకట్టినట్టు ఈ నవలలో చిత్రీకరించారు ఉదులోని శివరామ్ మృదుహృదయుడు కళాజీవి సమాజంలో జరిగే అనేక అన్యాయాలను, అక్రమాలను హృదయం స్పందించి ఈ సమాజాన్ని చైతన్యవంతంగా ఆదర్శంగా తీర్చిదాలని తలపోసిన సంస్కారి కళాకారుడు. వట్టిపడు దయ్యేవాడికి అటు సాహిత్యంలోను ఇటు నాటకరంగంలోను విశిష్ట సేవాన్ని అక్ష మించుకున్నారు

1949లో హైదరాబాదుకు ఉద్యోగ రీత్యావచ్చారు అనాటనుండి నివిధ వత్తిళ్ళలో అనేక గడ్డాలను దాసి అనేక కార్యక్రమాలను తన వతిభా విశేషంతోటి దక్కనివి కార్యదీక్షతోటి నిర్వహించి సవ్య సాచిగా నిలిచారు

వీరు నవలాకారుడుగా వక్తగా, నట కునిగా, నాటకకర్తగా, గేయకవిగా, శతక కర్తగా, కథకుడుగా విమర్శకునిగా,

నిక్కచ్చి వ్యాసకర్తగా మనందరికీ తెలుసు మంచి కార్యనిర్వాహకునిగా పేరొన్న పేరు నువిదితమే

కొంతమందికి వ్రతిభ జన్మతః వస్తుంది మరికొందరికి కృషితో వతిభ పెరిగి రాజీ నుంది, ఏదిఏలావున్నా ఉన్న వతిభను కళాత్మకంగా మలచి ఒక వయోజనాన్ని దృష్టిలోపెట్టుకొని తమ వతిభాకౌశలాలకు ఒక కళాకృతినిచ్చి బహుళ జనాదరణ పొందడం అందరికీ సాధ్యంకాదు. ఈ కొవకు చెందిన కళాకారులే వీరు.

ఈ యన నవలలు ఉదయకిరణాలు, అన్వేషణ, ఏడురోజుల మజిలి

జటిలమయిన సామాజిక సమస్యలను, మా నవ మన నస్తత్వాలను విశిష్టమయిన దృష్టితో పరిశీలించి ఒక విమర్శనాత్మకమయిన దృక్పథంలో కథాగమనం సాగించడం తుయన వత్యేకత ఇతివృత్తానికి అను వయిన వాతావరణం తగిన పాత్రచిత్రణ, సహజమయిన సన్నివేశాల చిత్రీకరణ కథాగమనంతుంటువడికుండా అద్యంతమూ ఉత్కంఠతతో పాఠకులచే చదివింపచేసే నివుణత మంచి నవలకు నిదర్శనాలు తుయన నవలలు ఈ లక్షణాలను పూర్తిగా కలిగివుండి ఉత్తమ నవలలుగా గుర్తింప బడాయి

మొదటి నవల ఉదయకిరణాలు ఇది ఆంధ్ర తొలి నవలా పోటీలో ఉత్తమంగా ఎన్నుకున్న నవల

ఈ నవల మధ్యతరగతి జీవనానికి వారి సమస్యలకు, సంఘర్షణలకు వతి బింబం. ఈ నవలలో నాయక, ఉపనాయకులు ఇద్దరూ బాలురే ఇందులో అపరాధి పాత్ర త్యాగానికి జీవితవిశేషణకు దక్కని నిదర్శనం ముఖ్యంగా ఈ నవలలో తెలుగు తనం వస్పుటమవుతుంది.

ఇందులో రచయిత వతి సంఘటన లోనూ, పాత్రలను తీర్చిదిద్దడంలోనూ చూపిన మెలకువ వశ్యసనీయంగా ఉంది. ఈ కథ పొమాన్య జీవితాలకు, కుటుంబాలకు అతి సన్నిహితంగాఉంది ఆ పాత్రలు పాఠకుల మనోఫలకంమీద చెరగని ముద్ర వేసుకుంటాయి

ఇక అన్వేషణ నవల ఇది తెలుగు భాషాసమితి బహుమతి పొందిన నవల ఇది కూడ వతికలో ధారావాహికంగా నిలువబడింది. ఇది సంఘటనాత్మకమూ

నిర్లక్ష్యాత్మకమయిన నవల ఇందు రాజీ కారద, శివరామ్ ముఖ్యపాత్రలు. ఇంకా కొన్ని యితర పాత్రలు కూడ అనిత్యాన్ని శోల్పుకుండా పాత్రకులకు చిరకాలం జ్ఞాపకం ఉండేపాత్రలు ఇందులో సమాజం లోని అనేక సమస్యలను మాలిన్యాన్ని మోసాలను కళ్ళకుకట్టినట్టు ఈ నవలలో చిత్రీకరించారు ఉదులోని శివరామ్ మృదుహృదయుడు కళాజీవి సమాజంలో జరిగే అనేక అన్యాయాలను, అక్రమాలను హృదయం స్పందించి ఈ సమాజాన్ని చైతన్యవంతంగా ఆదర్శంగా తీర్చిదాలని తలపోసిన సంస్కారి కళాకారుడు. వట్టిపడు దయ్యేవాడికి అటు సాహిత్యంలోను ఇటు నాటకరంగంలోను విశిష్ట సేవాన్ని అక్ష మించుకున్నారు

1949లో హైదరాబాదుకు ఉద్యోగ రీత్యావచ్చారు అనాటనుండి నివిధ వత్తిళ్ళలో అనేక గడ్డాలను దాసి అనేక కార్యక్రమాలను తన వతిభా విశేషంతోటి దక్కనివి కార్యదీక్షతోటి నిర్వహించి సవ్య సాచిగా నిలిచారు

వీరు నవలాకారుడుగా వక్తగా, నట కునిగా, నాటకకర్తగా, గేయకవిగా, శతక కర్తగా, కథకుడుగా విమర్శకునిగా,

నిక్కచ్చి వ్యాసకర్తగా మనందరికీ తెలుసు మంచి కార్యనిర్వాహకునిగా పేరొన్న పేరు నువిదితమే

కొంతమందికి వ్రతిభ జన్మతః వస్తుంది మరికొందరికి కృషితో వతిభ పెరిగి రాజీ నుంది, ఏదిఏలావున్నా ఉన్న వతిభను కళాత్మకంగా మలచి ఒక వయోజనాన్ని దృష్టిలోపెట్టుకొని తమ వతిభాకౌశలాలకు ఒక కళాకృతినిచ్చి బహుళ జనాదరణ పొందడం అందరికీ సాధ్యంకాదు. ఈ కొవకు చెందిన కళాకారులే వీరు.

ఈ యన నవలలు ఉదయకిరణాలు, అన్వేషణ, ఏడురోజుల మజిలి

జటిలమయిన సామాజిక సమస్యలను, మా నవ మన నస్తత్వాలను విశిష్టమయిన దృష్టితో పరిశీలించి ఒక విమర్శనాత్మకమయిన దృక్పథంలో కథాగమనం సాగించడం తుయన వత్యేకత ఇతివృత్తానికి అను వయిన వాతావరణం తగిన పాత్రచిత్రణ, సహజమయిన సన్నివేశాల చిత్రీకరణ కథాగమనంతుంటువడికుండా అద్యంతమూ ఉత్కంఠతతో పాఠకులచే చదివింపచేసే నివుణత మంచి నవలకు నిదర్శనాలు తుయన నవలలు ఈ లక్షణాలను పూర్తిగా కలిగివుండి ఉత్తమ నవలలుగా గుర్తింప బడాయి

మొదటి నవల ఉదయకిరణాలు ఇది ఆంధ్ర తొలి నవలా పోటీలో ఉత్తమంగా ఎన్నుకున్న నవల

ఈ నవల మధ్యతరగతి జీవనానికి వారి సమస్యలకు, సంఘర్షణలకు వతి బింబం. ఈ నవలలో నాయక, ఉపనాయకులు ఇద్దరూ బాలురే ఇందులో అపరాధి పాత్ర త్యాగానికి జీవితవిశేషణకు దక్కని నిదర్శనం ముఖ్యంగా ఈ నవలలో తెలుగు తనం వస్పుటమవుతుంది.

ఇందులో రచయిత వతి సంఘటన లోనూ, పాత్రలను తీర్చిదిద్దడంలోనూ చూపిన మెలకువ వశ్యసనీయంగా ఉంది. ఈ కథ పొమాన్య జీవితాలకు, కుటుంబాలకు అతి సన్నిహితంగాఉంది ఆ పాత్రలు పాఠకుల మనోఫలకంమీద చెరగని ముద్ర వేసుకుంటాయి

ఇక అన్వేషణ నవల ఇది తెలుగు భాషాసమితి బహుమతి పొందిన నవల ఇది కూడ వతికలో ధారావాహికంగా నిలువబడింది. ఇది సంఘటనాత్మకమూ

వేట కలిసి, ఒకరి మనోగత భావాలను ఇంకొకరు అర్థం చేసుకోవడానికి దోహదం చేసిన వతిభాశాలి వీరు తెలుగు రచయిత ఈ నవలకు అంగే మూడు రోజులు కూడ తెనుగు భారతి ఇంట పాంగణంలో కవులు గాయకులు విమర్శకులు సహకారులు ఇంకా ఎంతోమంది పొహితీ నవలా ధనలు కూడ వందుగు జరువుకుంటు న్నటు ఉంటుంది ఆ మూడు రోజులు. ఈ వందుగ జరగడానికి వనుకు వీరి కార్య నిర్వాహకత వతిభోద మనకు కనిపిస్తుంది

ఏ తో ఉన్నతంగా ఆలోచించవచ్చు ఎంతో లోతుగా అనుభూతి చెందవచ్చు ఎంతో రమ్యంగా మాటలు చెప్పవచ్చు కాని కొంత ఉన్నతంగా నయిన కొంత రమ్యంగా నయినా కార్యం చేసి చూపడం అనంతవం కాకపోయినా సాధ్యం మాత్రం కాదు

వతిభ వతి జీవిత ఉదటం సామాన్యమే అయితే కొందరిలో వెలుగు భాగం ఎక్కువ కొందరిలో నీడ భాగం ఎక్కువ మరి కొందరిలో వెలుగు-నీడ భాగమే ఎక్కువ కొందరికి నీడ లేని వెలుగు భాగమే ఎక్కువ తను వెలుగును చూస్తూ, ఆ వెలుగును వదిమందికి వంచియిచ్చే మయిన నిరహంకారమయిన అతి పొయం ఏర్పరచి తెలుగు భారతిని విదేశాలలో కూడ వ్యక్తి వీరు.

ఏకమాత్ర వతిభ బహుజనంలో గోడ విశిష్ట స్థానంలో వతిష్ఠించారు.

రాణి కమలాదేవి

మయ ఏకాంత జీవనమే ఉన్నతమయిన అనవరణ యోగ్యమయిన శాంతిమార్గమని ఈ నవల విశదీకరిస్తుంది

ఇందులోని వతి పాత్ర జీవితాలకు ప్రతిబింబంగానే నిలిచిపోతాయి

ఇక వీరి ఏడు రోజుల మజిలి ఒక నిమాత్మకమయిన సంఘటనలో ఏడు రోజులలో జరిగిన సంఘటనలను అలంకరణం చేసుకొని వ్రాయబడ నవల ఇందులో జ్యోతి శాస్త్రరీత్యా కాల ప్రభావము పాత్ర చిత్రణ నమన్వయ వరచబడిందని వారి పేర్కొన్నారు. ఇందులోని రాధారాణి పాత్రమ మనం చాలా రోజుల వరకు మరచి పోలేము ఒకవారం రోజులలో జరిగిన సంఘటనలను అలంకరణం చేసుకొని వద చిన ఈ నవల ఒక రకంగా నయోజ నాత్మకమయినది

వీరి కథా సంవుటాలు సుమారు అరు వెలువడ్డాయి అందులో మా తృ మూర్తి పొర్వతి చాలా రక్తి కథలు. ఉత్తమ కథా లక్షణాలన్నీ సంతరించుకున్న కథలు మానవునిలోని మనోజీవి నిరంతరం అంత రంగ సంఘర్షితుడవుతూనే ఉంటాడు ఈ నవలలోని రాగద్వేషాలు, పేమ వియోగము మంచిచెడ్డలు అతనిలో ఒక అంతులేని ఘర్షణకు కారణమవుతూ ఉంటాయి అనంతమయిన నిరాశ అతని చుటూ నిలచి జీవితమార్గంలోని విస్వస వభావాన్ని గోచరించనివ్వక, వతి అడుగులో అతన్ని కర్తవ్యవిముఖుణ్ణి చేసూ ఉంటుంది, అయినా అతడు తన నిరంత రాన్వేషణ మానలేదు; అవేదన దలారి మార్గం కనుంచడు దీని అర్థం లు తెలుసుకు తీరాలనే పగాఢమయిన పట్టు దలతో అంతులేని అవేదనతో కడుకా వృతమయిన బాటలలో అంధకార బంధుర మయివున్న మారాన వయనిస్తాడు. వయ త్నాన్వేషణల వలితమే ఈ శేఖరం కథలు

శేఖరం కథలు వరమ, ద్వితీయ రాగాలు రెండూ పాఠకులచేత ఉత్తమతో కదివింపచేసే కథా సంవుటాలు. ఇందులో శేఖరం వ్యథిత హృదయుడు, భగ్న పేమి కుడు అయినా సమాన్యుడు. పేమాను రాగాలకు కోపోద్రేకాలు అనేకాలిమానా లకు కదలి, కరిగిపోయే సామాన్యవ్యక్తి అతను అతి సాధారణ వ్యక్తి అయినా అతన్ని పేమ ఉదాత్తమయినది. శేఖరం పేమించిన "అమె" డాక్టరు. అమె శేఖరాన్ని పేమించిందో, ద్వేషించిందో అలిం చిందో అలిమానించిందో పూర్తిగా చెప్పడం కష్టం పెళ్ళి చేసుకుంది "అమె" కాని శేఖరాన్ని కాదు అప్పటితో శేఖరం జీవితం కొపానికి గురవుతుంది. అయినా శేఖరం పేమలోని ఉదాత్తత రాజీపడ లేదే కాదం ఉండాలనే నమ్మాడు. శేఖరం అమెలో అనంతంగా అమె శేఖరంలో నిరంతరంగా ఉంటూ హృదయమంతా మమతతో నింపుతుంది ఆ మమతలోనే వేదన వతికి ఉన్నంతకాలం అమెగురించి చెబుతూనేవుంటాడు శేఖరం. ఈ పాత్ర చిత్రణ అతి నిపుణంతో కొత్త పంథాలో నడచి కథారచనలో సిద్ధహస్తుడని చెబుతున్నారు

ఇక నాటికలు, నాటకాలు కూడా వరా శాస్త్ర వండుకొన్నవే. స్వయంగా వీరు నటకులు రంగనలానుభవం వలన నాటకాలను పరిపూర్ణత వచ్చేలా రచించారు. "హంతకులు" నాటకం ఆంధ్ర వదేశ్ పొహిత్య కాదమి బహుమతి పొందింది.

ఇక కవిత్వంలో గేయ వదన కవితలే కాకుండ ఛందోయుక్తమయిన కవిత్వం వ్రాస్తున్నారు

అనేక పాంతాలనుంచి అనేకమంది నివిధ మన నస్తత్వాలు కలిగిన వ్యక్తులను సంఘటిత వరచి ఎవరికీ కష్టం కలగ కుండా అందరినీ సమర్థించి తెలుగు రచ యితల మహాసభలు దిగ్విజయంగా చేయించి కార్యదీక్ష. మెలకువ వీరి కార్యనిర్వాహ కతకు నిదర్శనాలు మూడు సంవత్సరముల కొకసారయినా తెలుగు వారందరూ, ఒక చోట కలసి, ఒకరి మనోగత భావాలను ఇంకొకరు అర్థం చేసుకోవడానికి దోహదం చేసిన వతిభాశాలి వీరు తెలుగు రచయిత ఈ సభలు జరిగే మూడు రోజులు కూడ తెనుగు భారతి ఇంట పాంగణంలో కవులు గాయకులు విమర్శకులు సహకారులు ఇంకా ఎంతోమంది పొహితీ నవలా ధనలు కూడ వందుగు జరువుకుంటు న్నటు ఉంటుంది ఆ మూడు రోజులు. ఈ వందుగ జరగడానికి వనుకు వీరి కార్య నిర్వాహకత వతిభోద మనకు కనిపిస్తుంది

ఏ తో ఉన్నతంగా ఆలోచించవచ్చు ఎంతో లోతుగా అనుభూతి చెందవచ్చు ఎంతో రమ్యంగా మాటలు చెప్పవచ్చు కాని కొంత ఉన్నతంగా నయిన కొంత రమ్యంగా నయినా కార్యం చేసి చూపడం అనంతవం కాకపోయినా సాధ్యం మాత్రం కాదు

వతిభ వతి జీవిత ఉదటం సామాన్యమే అయితే కొందరిలో వెలుగు భాగం ఎక్కువ కొందరిలో నీడ భాగం ఎక్కువ మరి కొందరిలో వెలుగు-నీడ భాగమే ఎక్కువ కొందరికి నీడ లేని వెలుగు భాగమే ఎక్కువ తను వెలుగును చూస్తూ, ఆ వెలుగును వదిమందికి వంచియిచ్చే మయిన నిరహంకారమయిన అతి పొయం ఏర్పరచి తెలుగు భారతిని విదేశాలలో కూడ వ్యక్తి వీరు.

ఏకమాత్ర వతిభ బహుజనంలో గోడ విశిష్ట స్థానంలో వతిష్ఠించారు.

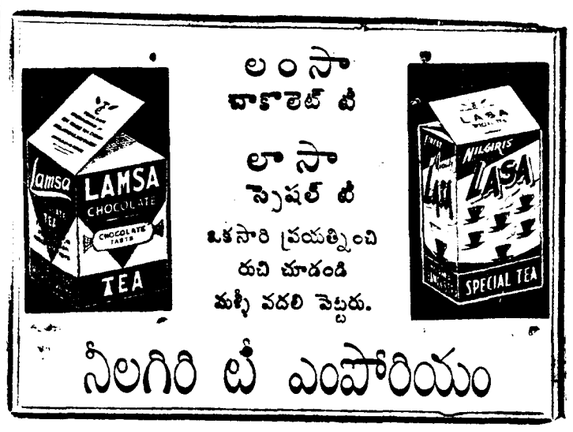

గిరిజన్ కో ఆపరేటివ్ కార్పొరేషన్ లిమిటెడ్
విశాఖపట్నం ఆంధ్ర
వేలం నోటీసు

ఆదిలాబాద్‌లో వున్నటువంటి 800 నుంచి 400 క్వింటాళ్ళ గమకారయాను అమ్మడం కోసం 26-6-72 ఉదయం 11గంటలకు మా మార్కెటింగ్ ఆఫీసు (ఫోన్: 84865. 3-6-607 హిమాయత్‌నగర్, హైదరాబాద్‌లో ఒక బహిరంగ వేలాన్ని మేనేజింగ్ డైరెక్టర్, గిరిజన్ కో ఆపరేటివ్ కార్పొరేషన్ లిమిటెడ్ విశాఖపట్నం వారుగాని వారు లేనివక్షంలో డిస్ట్రిక్ట్ రెవిన్యూ ఆఫీసర్ అండ్ ఇన్‌చార్జ్ డివిజనల్ ఆఫీసర్ మేనేజర్, గిరిజన్ కో ఆపరేటివ్ కార్పొరేషన్ లిమిటెడ్ ఆదిలాబాద్ వారుగాని లేక కార్పొరేషన్ మేనేజింగ్ డైరెక్టరు నియోగించే మరెవరయినాగాని నిర్వహిస్తారని ఇందుమూలముగా తెలియజేయడమైనది

వి. వి. రావు, ఐ. ఎ. ఎస్.
మేనేజింగ్ డైరెక్టర్

(A.A.)

ప్రొద్దుటి
తాజాతనము
గంటల గంటలకొద్దీ

ఆ ప్రొద్దు కాపు అలివన చైతన్యాన్ని స్నానం అయిన తరువాతకూడా గంటలకొద్దీ వుంచుకోండి. పాండ్స్ డ్రీమ్ ఫ్లవర్ టాల్క్‌తో.

భారతదేశంలో విస్తారంగా అమ్ముడయే టాల్క్ కోమలమైన పరిమళం వస్తూనే వుంటుంది.

పాండ్స్ డ్రీమ్ ఫ్లవర్ టాల్క్ తప్పక తేమను పీల్చుకుంటుంది. వస్త్రహితమైన శాలిత్యాన్ని కల్గించి మంచు వేసవిలాంటి ఉక్కబెట్టేటప్పుడు కూడా చల్లదనాన్ని నవనైతన్యాన్ని సువాసనను మీకు కలిగిస్తుంది. ఏటికేడూ అన్ని కాలాలలోను మీరు వుపయోగించగల టాల్క్.

3 సైజులలో అభిస్తుంది:
స్మాల్ - లార్జ్ - మీడియమ్.

పాండ్స్
డ్రీమ్ ఫ్లవర్ టాల్క్
మీ తాహతుకు మృదువైన
లక్జరీ టాల్క్
పిసిఎల్-పాండ్స్-ఇనకార్పొరేటెడ్,
(బిజిక్రీ కార్యక్రమం U.S.A.లో తయారయినది)

'అమృతాభిషేకము'

(శివ పేజీ తరువాయి)

ఇక్కడ కవిత్వమంతా చివరిరెండు పంక్తుల్లోనే వుంది

'ఎవరి పొద విత్నము లివి' అంటూ వ్రశ్నిసూ—

'నివమిచ్చిన వాని కమృత
కవకమిచ్చి వాతడు;
కారాగారము స్వర్గము
గా మారిదె నాతడు—' అని మహాత్మా గాంధీపట్ల ఎంతో అభిమానం కనబరుపాడు ఇంక— 'అమృతాభిషేకము' అను శీర్షిక లోని అమృతంలాంటి ఒక పద్యం ఉదహరించి ముగిస్తాను

"తన యమృతాభిషేకమున కెందరు
నక్కవు లేగుదెంచిరా
రోయి మరంద మాదురుల మానుల
అనక్తకవితా సమాసముల్
డోయుట బూని! వారి ఎదలోన వసం
తిము లావహించి వాం
పేయ పరీమళమ్ములను వీచిన వన్న
దిశాంతరమ్ములన్"

వని కాలాంపాటు హృదయంలో వదిలంగా దాచుకొనదగిన కవితల్ని పొదుగుతున్న కావ్యం 'అమృతాభిషేకము' ఈ కావ్యం మహాకవి దాశరథి అమోఘ కవితాశక్తికి దాంతా—